

Õpilasteleht

Toimetuse ja talituse: Tallinnas, V.-Roosikrantsi 3
Tartu kontor: Ülikooli 21, Tartus

Posti jooksev arve
nr. 2188

Tellimishind: 1 kuu — 20 s., 2 kuud — 40 s., 3 kuud — 50 s., 6 kuud — 1 kr., aastakäik 1 kr. 50 s.
Kuulutused: 5 senti mm, lehe ees — 10 s. mm, tekstis — 12 s. mm, teksti kirjaga — 15 s. mm

Nr. 7

8. novembril 1933. a.

II aastakäik

Miki-Hiirekese kiri taskurahast, telegrammist ja —

See oli 20. kuupäeval — s. o. minu isa järjekorralisel palgapäeval. Läksin tookord isa kabinetti ja palusin ühe krooni kuus taskuraha...

„Mi...is? Üks kroon! Ise polegi veel kümnet aastatki vana ja juba kroon taskuraha. Ja lõppeks, mida's sa õieti teeksid selle krooniga... Ah?“

„Ah“ ei suurenda minu isa juures kunagi lootusi, vaid viib nad alla nulli.

„Eeh... mul on osta, et, ehk... või ma tahtsin, et, ja kui...“ pobistasin vastu, sest mul polnud ikkagi isegi aimu, mida ma selle krooniga teeksin.

Sääl tuli ema... Nähes minu asjatuid katseid „ligemalt selgitamisel“ — päris, et mis siin siis lahti on.

„Mis siis ikkagi. Micki tahab enesele hiigelsuurt taskuraha — tervet krooni. Kui mina poisike olin, siis ei saanud noor tsaargi enesele krooni taskurahaks — ainult rublasid ja kopikaid...“ seletas isa, kuid kaugemale ka ei saanud, sest all tirises uksekell.

„Micki! Mine vaata, kes sääl on!“

Läksingi.

Sinises mundris mees ukse taga ja kui mind nägi, pörutas kontrabassi häälega:

„Kas siin elavad Hiired?“

Alul ei saanud aru, keda ta mõtleb, kas hiiri, kes loomad on või meid. Seepärast küsisin:

„Kas te loomi või inimesi mõlete?“

„Mitte ametnikuga naljatada — mina ajan asju ainult inimestega. Kas siin elab perekond Hiir?“

Nüüd oli selge pilt. Vastasin, et elab küll.

„Siin telegramm teile! Anda siia allkiri, et olete vastu võtnud!“ seletas ametnik, pistis mulle lillakaa-nelise raamatu ning pliitsi nina alla. Andsin allkirja ja sain telegrammi...

Ema rebis ärevuses telegrammi lahti. „Eih, teah, kash headh võih kurjah!“ ohkas ta. Kuid peagi hüüdis roomsalt, et onu Vilvor meile täna külla tuleb. Oh seda ärevust! Juba täna lõunaks, ja siis peab üks ekstraklassiline lõunasöök olema...

„Micki! Mine silmapilk lihapoodi ja too mulle üks loomakints...“

„Ei!“ jonnisin, „ennem saada mind seda kintsu viima...“

„Mine, Micki, ma annan sulle pärast komput“, meelitas ema.

„Ei. Aga kui annad krooni kuus, siis lähen“, hüüdsin, sest tuuled olid soodsad.

„Jah, saad krooni, kui liha kümne minuti jooksul koju tood!“

Võtsin raha ja korvi ning tormasin uksest välja. Juba kolme minuti pärast olin lihapoes, neljan-

KUMBLUSSEEP

A.FREDEKING.TARTUS

dal minutil lihaga teel koju. Kõik oleks hästi läinud, kuid segajaks tuli — „Õpilasteleht“... Kihutasin just lehemüüjast mööda, kui tuli meelde, et täna tuleb värske „Õpilasteleht“ Stop! Peatusin ja ostsin. Aga mitte ei suutnud kiusatusele vastu panna — hakkasin kohe lehte lugema, ise läksin küll kogu aja kodu poole, et tuleks kaks kärbest korruga. Kõik oli väga kena, jõudsin juba kodumaja ligidale, kui korruga — plakshti, keegi lõi mulle igavese obaduse vastu vasakut kõrva. See oli ema... Haaras mult korvi, ja läks vihaselt koju... Miks? Ehk küsite nõnda. Laske

Täna loeme oma lehest

Micki-Hiirekese järjekorralistest „ebaõnnestumistest.“

Uudiseid kodumaalt ja laia maailmast.

Oma kirsipuuaiast.

Lombaka kuldnoka elust ja surmast.

Romaanis algab Hatako uus elujärk.

Kes on ristsõnamõistatuse auhindade õnnelikud võitjad?

Uudiseid kodumaalt ja laiast maailmast.

Söetolm tahab bensiiniga võistelda.

Et bensiini mitte ainult „välgumihklite“ süütamiseks ei tarvitata, vaid et see tulekardetav vedelik ka autode ja mootorite rattaid vurisema paneb, seda teab meie päevil iga lapski. Ja kui Eestis käesoleval ajal liigub üle 3000 auto ja 830 mootorratast, ja kui nendele juurde arvame hulga mootoreid vabrikutes ja töökodades, mis kõik bensiinilt oma jõudu ammutavad, siis ei ole imestatav, et Eestil tuleb maksta aastas kuni 370 miljonit senti sisseveetava bensiini eest.

Nüüd ähvardab kallile välismaa bensiinile tõsine võistleja tulla hao- ja puuprahist, mida meil igal pool lihtsalt ära põletatakse. Nimelt on teadusemehed heale mõttele tulnud, et mootoreid võiks puusöetolmuga küttä. Puutükid, hagu ja muud kõlbmatud puujäänused tuleksid söestada ja peeneks hõõrutud söetolm isemoodu ehitatud mootorisse juhtida. Õhuga segunedes söetolm plahvatab ja põleb ära peaaegu samuti kui bensiingi ja annab jõudu mootorirataste ja -vântade käitamiseks.

See pole enam teadusemeeste unistus, vaid tõsiasi, mida välismaal hästi tuntakse. Ka meil tahetakse söetolmu tööle rakendada: on asutatud juba uus selts, kes tahab ühisel jõul asja edasi viia. Seda võib arvata juba nimestki — Eesti Süsiniku Kasutamise Selts, Tartus.

sellest pealtvaatajal jutustada:

Ema, aknast välja vaadates, nägi mind tulevat ja ajalehte lugevat. Aga liha pärast, mis mul korvis oli, kaklesid kaks suurt kassi... üks must ja teine valge. Olid roninud korvi, tülitsesid ja närisid lihatüki pärast, et karvad lendasid. Ma aga olin niivõrd süvenenud lehelugemisse, et ei märganudki seda, enne kui vasak kõrv kuumendas.

Aga mõelge ise järgi, kas olin ses õnnetuses mina süüdi või ei. Mina arvan, et ei, aga sakkida saan ikkagi! Ja kroonist taskurahast polnud ka enam juttugi...

Tervitage kõiki!

Micki-Hiireke.

Kes teab, ehk näemegi edaspidi autosid, mis kihutavad maanteid mööda söetolmumootori jõul ja puristavad nagu hobused, kellele tolm ninna sattunud!

Ka maa sügavusse tungib inimene.

See oli kõigest kuu aega tagasi, kui lugesime teadusehimuliste venelaste „stratosfäärilennust“ peaaegu 19 000 meetri kõrgusele. Mere sügavused on päris täpselt teada isegi määratute ookeanide põhjas ja muidugi ka maa sügavusse püüab inimene oma masinsõrme ajada, et sealt kalleid varasid päevavalgele tuua. Maakohtades, kus sügavuses peitub kivisütt, soola, naftat, on maa läbi puuritud kaevanduskäikudest nagu kuivanud puutuve koorealune kooreüraskilt. Eriti sügavaid puurauke on uuristatud nafta saamiseks, sest see voolab ise sügavusest välja ja isegi seda tugevama jõuga, mida sügavam puurauk. Seni teati sügavaimat puurauku 3060 m Kalifornias (Põhja-Ameerikas), hiljuti

aga puurisid Mehhiko insenerid augu nafta saamiseks 3328 m sügavuseni. See ongi kõige sügavam auk, mis inimene maa sisse uuristanud — tublisti üle 3 km. Noorel lugejal tuleb ehk mõte: kui nii edasi läheb, siis kord puurivad insenerid Maakera keskelt läbi. Seda aga ei juhtu iialgi, sest 3 km sügav auk Maakeral tähendab just sama palju kui $\frac{1}{10}$ mm sügav, vaevalt märgatav nõelapiste harilikul gloobusel, mille läbimõõt umbes 60 cm!

BRILLIANT

Tindid,
tuššid,
kontori-
liimid,
klepppasta
templivärv
jne.

on parimad.

Pealadu: Tartu, Tiigi 78.
Telefon 13-87.

Tuhandeaastasi Maakera elanikke.

Need pole aga inimesed, vaid puud. Vähe on inimesi, kes elavad üle 100 aasta (kahe saja-aastase sünnipäevast lugesime alles hiljuti), veelgi vähem, ainult mõned üksikud inimesed, tervel Maakeral elavad üle 150 aasta.

Mehhikos ühel surnuaial aga kasvab küpressipuu, mille vanadust arvatakse üle 3000 a. Mitmel pool Ameerikas ja Aasias tuntakse teisigi puid, mis hakkasid kasvama juba enne Kr. sündimist Nii kõrge vanaduseni elavad küpressid, mammutipuud, seedrid ja ka tammed. Leedus kasvab tamm, mis kasvas sealsamas juba enne sakslaste tulekut meie maale: selle puu vanadus võivat olla üle 800 a. Teistest meie puudest võib metsa vana-vanaisaks saada ka mänd, aga ennemini lagedal kui suures metsas.

Isegi kivid vananevad. Noorendamine piimaga.

Inglismaa ilusaimaid ehitisi, tema au ja uhkus on Westminsteri kirik-klooster Londonis. See auvääriline mälestis on pärit aegadest, mil suure maailmariigi ajalugu alles algas. Westminsteri kiriku hauakirjad jutustavad tema vägevusest ja ajaloost. Siin, aegade mõjul mustaks tõmbunud marmorplaatide all puhkavad Inglise kuningad ja kuningannad, suured riigimehed ja kirjanikud. Nimed nagu Newton, Macauley, Dickens, Gladstone, Peel ja teised on tuttavad isegi igale õpilasele. Ka inglise nimeta surematu, tundmatu sõdur, on omale haa leidnud siinsamas kivide all.

Nüüd aga on inglasi tabanud

suur mure — Westminsteri kivi-seinad vananevad ja murenevad. Rõskus ja külmad teevad oma tööd kivide kallal, mis sadasid aastaid juba on kestnud, nüüd aga ähvardavad kaotada oma elujõu.

Kuid Inglismaa ei või lasta hävineda oma kuulsaimat ja auväärilist ehitist. Ja asjatundjad üle kogu maa murravad pead, kuidas sisendada kividele uus elu ja teha nad vastupidavaks aegade

rünnakule. Keemikute poolt on tulnud hoopis ennetundmatu ja kummaline ettepanek — imbutada kivid piimaga. Seda tehtaksegi. Praegu kaetakse kogu Westminster Abbei seinad meeter meetrit kooritud piimaga, mis kivisse sisse imbudes kiriku süngele sisemusele järsku annab hoopis teise näo. Kolme aasta jooksul alles peab selguma, kas see alalhoiu viis annab loodetavaid tagajärgi või mitte.

kene kuumendab taevavõlvialust. Oled janune ja higine. Paned tööriistad käest aida ulu alla ja liigud toa poole rada mööda, mis kirsipuust mööda viib. Su pilk otsib juba eemalt puu roheliste lehtede vahelt punakaspruune kirsse. Kirsid on küpsed!

Ja nüüd on väsimus kui käega pühitud. Tood redeli ja ronid kirsipuu otsa. Ja varsti sööb kogu pere esimesi, vast küpsenud kirsimarju.

* * *

Gustav Pöldmann.

Koduaed.

KIRSIPUU.

Kui kirsipuud õitsesid, oli Salumets nagu valge loori sisse mässitud. Kohe eemalt võis näha, et koduaias õitsesid kirsid. See oli noorus, lapseelu täis päikesepaistelist rõõmu, mureta elu vanemate hoole ja varju all.

Soojal hommikul talutas ema haige tütarlapse aeda, kus vana õunapuu läheduses kasvasid õitsevad kirsid. Pääsukesed vidistasid toa ungas ja ema näitas lapsele õitsevad kirsipuid.

„Minu kirsipuu õitseb!“ hüüdis laps ja ta sinised silmad, mis vaatasid välja kahvatuist palgeist, omasid elava ja särava helgi. See oli tervenemise tunnus, mis kindla elutahte ja rõõmu lohutusel võitjaks sai keha piinava haiguse üle.

Kevade võitis, kirsioied tõid lapsele rõõmu ja tervist.

Nad olid väheldase kasvuga puud, mõni juba õige vana hädine ajas ilusat kirsivaiku, mille pisarad kauispärlitena entisid puu krobelist koorepinda.

Oma sordi- ja päritolu poolest olid koduaia kirsid Ostheimi veikseli teisendid, küllalt viljarikkad ja talvekindlad puud. Marjad olid võrdlemisi suured ja pruunpunased. Ega neist meil müügiks jatkunud, kulusid omale ära. Ka varblased võtsid oma jao. Häbemata julgeks läksid need väiksed linnud kirsipuude kallal ja ei kartnud enam peletistki, mis nende hirmuks puude alla üles seadsime. Tegime niisuguse mardisandi moodi vanamehe: vana kaap peas, kuue varukatest teibad läbi pistetud ja lipp peos. Alguses varblased veidi pelgasid. Kuid pärast pettusest aru saades, läksid nii jultunuks, et istusid rahulikult vanamehe kübara äärel ja õlale. Nüüd ei aidanud isal muud kui võtta püss ja tühenda paar laengut varblaseparve suunas. See mõjus. Varblased ei julgenud niipea enam kirsse varastama tulla.

Rukkilõikuse aeg. Sa tuled põlult. On lõunavaheaeg. Palav päi-

Kirsipuud on vähenõudlikud mulla suhtes. Nad on kui lapsed, kes heal meelel lepivad talutare vaesuse ja muredega, ning leiavad selle suitsenud laest ja kivilselt põllult küllalt päikest, rõõmu ja õnne. Kui aga isa-ema armastav käsi silib pead. See seob ja hoiab koos.

Ainult muld peab lupja sisaldama. See läheb viljale luu kasvatamiseks nagu koduarmastus inimesele elu sisustamiseks ja olemasolu kindlustamiseks.

Et kirsipuud armastavad lubjarikast maad, siis võib neid istutada kruusa- ja paemaadele, sinna kus õunapuud tavaliselt ei kasva rahuldavalt. Nad peavad olema 4—5 m kauguses üksteisest, lühem kaugus ei sobi. Ja puud peavad noored olema, liiga vanad ja vigased puud annavad kehva saaki; ka korraliku ravimise ja väetamise korral on vanade puude saak juhuslik.

Kirsipuude all ei saa koduaias kasvatada teisi vilju, sest kirsid ei kannata sügavat maaharimist, ta juured on õige maapinna ligidal. Mulda tuleb harida sellepärast kergelt.

Uute puude istutamisel ei või neid istutada kunagi vanade asemele, sest m a a o n siin luuvilja-

Mis on kapitalikogumise kindlustus?

Läinud aastast alates toimetab kindlustusselts EKA uut hoiusummade kindlustusviisi, mis on mõeldud noorsoole ja juba lühikese aja järel leidnud suurt poolehoidu. 1-kroonilise kuumaksu eest võib iga isik, kelle vanus mitte üle 35 aasta, sõlmida 200-kroonilise kindlustuse, mis makstakse välja hiljemalt 15 aasta järel. Kuumaksud tasutakse kindlustuse lõpuni; kui aga kindlustatu peaks enamalt surema — ja preemiad on makstud 3 aasta eest — siis enam ei võeta preemiaid; vaatamata sellele makstakse tähtajal välja kindlustatud 200 krooni.

Peale selle on perioodilisi amortisatsioon-loosimisi seltsi kasust, kus juures väljaloositud kindlustuste peale maks-

takse välja terve kindlustussumma. Nii võib olla väljamaks ja seega kindlustuse lõpp juba esimesel aastal. Seni on makstud välja amortiseeritud kindlustuste eest juba üle 5000 krooni, ja kasvava kindlustuste-arvuga väljaloosimised sagedanevad. Viimasel ajal (suvest saadik) väljaloosimisi on olnud igas kuus.

Need kindlustusvõtjad aga, kes selleks otstarbeks on määranud rohkem kui 1 kroon kuus, võivad kasutada sama kindlustusviisi 3-kroonilise kuumaksuga, kus juures kindlustussumma on 600 krooni; muide tingimused on täiesti vastavad.

Kindlustuse sõlmimine on iseenesest väga lihtne: tuleks minna ainult juha-

tuse büroosse Vabaduse platsil, EKA-majas, ja — ilma et oleks arstlikku järelevaatust või ajaviitmist — on kindlustus 10 minuti jooksul sõlmitud.

Kapitalikogumise kindlustus on hea ning igatepidi kasulik kokkuhoiu võimalus, tema otstarbeks on juhtida noorsugu kokkuhoiu mõttele. Selle kindlustuse abil võib kindlustada endale väikse kapitali, seal juures aga, kui kindlustuse number loositakse välja, võita kindlustussumma juba peale mõne kuumaksu tasumist.

Õpilased! Paluge oma vanemaid, et nemad astuksid ühendusse kindlustusselts EKA'ga ja toimiks seal teie kindlustuse.

listest juba väsinud: noorte puude kasv jääb kängu ja vilja-viljakandmisest ei saa asja. Sellepärast uuele kohale, uuele mullale. Istutame sügisel või kevadel, noored puud võtame oma puukoolist või muretseme aiaääril.

Värske laudasõnnik ja virts ei ole kirsipuudele head ja neid koduarias kirsipuudele ei antud. Kirsipuudele läks hästi kõdunenud sõnnik, kompost, kunstväetised (kaali, superfosfaat) ja tuhk; lubjapuudusel ka tublisti lupja.

Et kirsipuud vajavad ka tublisti niiskust, siis sai neid kastetud, eriti öitsmise ajal ja ka pärast seda, sest muidu oleksid kõik valmimata marjad maha kukkunud.

Koduarias olid ilma erandita hapud kirsid: Otsheimi veiksel ja kontkirss. On aga veel teine liik kirsse olemas nn. magus-

kirsid ehk murelid: Dönisseni kollane. Neid meie aias ei olnud. Nad pidid armastama rohkem rammusat, sügavpõhjalist ja lubjarikast mulda. Lahjas maas ei pidanud nad üldse kasvama. Samuti nõudvat nad avarust ja vaba asendit päikese käes. Murel on ju lõunamaa legendikkude puu, kus ta suurel arvul teede ääres alles puudena kasvab. Suureks puuks kasvab ta siin lõunapäikese ja soojuse käes ja annab rikkalikku vilja. Meil võib murel kasvada ja areneda ainult mereäärsetes, soojemates kasvukohtades.

Head marjad on murelil, värvilt kollased. Oma kooliaias sain neid, seal kasvab mitu puud.

Koduariale jäi truuks ikkagi hapukirss, ta oli siin armsam puu, temaga olime harjunud ja kokku kasvanud.

Lombak kuldnokk.

II.

KULDNOKA PIKK ELU.

Möödusid aastad, tuues suuri muutusi.

Kasvasin pikaks poisikolaskiks. Käisin sagedasti jahil, kunagi aga ei tulnud mul mõttesegi lasta kuldnokki, kuigi neid parvedena keerles kirsiaia kohal. Küti saak ujub vees, jookseb metsas, lendab õhus. Paugu, mu rohuni! Mis langeb, läheb kööki. See on hoopis teine asi.

Kuti istub oma vanal tuttavaldardal ja puhastab sulgi. Sööme hommikust, putru. Kuldnokk teeb nagu ei näeks ta midagi.

„Kadri, too kohupiima“, ütleb ema õele.

Seda sõna kuuldes lendab kuldnokk puurist välja, tuleb lauale ja hakkab üht jalga longates jalutama tasside vahel.

„Küll sa, Kuti, oled aga ka mees“, ütlen mina. „Viieandat aastat elad juba meil, aga pole veel õppinud ainustki sõna rääkima. Ütle: tere.“

Linnu must läikiv silm vaatab mu otsa. Kuldnokk seisab minu taldreku juures.

„Ütle: tere!“ kordan ma uuesti. „Muidu sa ei saa kohupiima.“

Ja ma katan käega kinni kuldnoka armsama maistuse.

Kuti tammub kannatamatult paigal, ta tiivad värisevad, ta ajab suled kohevile ja vilistab viimaks:

„S-t-tre!“

„Tubli, sah oma kohupiim!“

Võtan käe ära ja Kuti pistab noka taldrekule.

Meil oli ka teisi linde, kuid need vaheldusid kiiresti. Kuti õppis neilt mõndagi, mõne asja kohe sealsamas, mõned aga pidas ta endale. Kord pakasel hommikul, kui värske lumi akna taga päikeses säätendas, algas meil toas niisugune hele siristamine, et ema üllatutult jooksis vaatama:

järele. Kuldnokk ise laulis, mis tal pähe tuli ja kuidas ta oskas.

Kuid kord aastas laulis Kuti ka omaenda, õiget kuldnoka laulu.

Ta laulis seda laulu niihästi puuris vardal istudes kui ka lehetuil kaseokstel, kui kevadised veed voolasid. Siis väristas ta sulgi ja vilistas, kael õieti, puu otsas kuldnokakastide ees.

Pärast laulmist käis ta ka pesakastides. Mistarvis? Mis ta tegi seal või nägi? Miks ei jäänud ta sinna pesitsema ja poegade eest hoolitsema nagu teised linnud?

Ei, miski tõmbas teda jälle tagasi tulema oma puuri.

Kohupiim, võib olla.

Kui rohi hakkas koltuma ja pärnalhed kullaseks löid, lendlesid räästad pilvedena üle aia, kisades ja karjudes. Kuhu nad läksid? Missuguste merede taha? Kes neist hukkub, kes jõuab tagasi siinsete pesakastide juure?

Kuti ei avaldanud kuldnokkade randa-

Hoidke kokku vanemate raha, tarvitage

E. T. K. saapakreem „Opaal“
annab jalanõudele kauni
läike, suure vastupidavuse

mist nähes mingit erutust ega teinud kordagi katset mõne parvega liitumiseks, kuigi keegi teda ei takistanud. Kordagi ta isegi ei karjunud nähes sügise rändparve.

Üks kõik, mis see võis olla, kohupiim või armastus, igatahes mingi jõud sidus kuldnoka meiega ja alati avatud puuriga. Puuri uks on pärani. Lenda kuhu heaks arvavad. Kuti aga jäi vabatahtlikult vangipõlve kuni surmani.

„Varsti on sul, kuldnokk, ots“, ütles vend, kes hiljuti oli juba jõudnud lõpetada arstiteaduskonna. „Vaata, ta on juba üsna hall.“

„Luiskad“, kordasin mina endiselt. „Olgu sa peale arst, aga sa luiskad.“

„Vaata ise, sulleotsad on tal valgeks läinud. See on vananemise tunnus, pigmenti kadumine.“

„Mis sa ajad. Mis pigment? Lora!“
Tal oli siiski õigus. Kuti oli tublisti hallunud.

„Ta hakkab paljaks jääma“, kordas halastamatu järjekindlusega vaatlev arst. Võid end lohutada sellega, et ta sul kondritaoliseks saab. Need ajavad suled juba varakult seljast, temal aga on aeg.“

Inimliku mõõdu järele oli ta elanud juba üheksakümmend aastat. Jätkub.“

Selle vastu ei saanud vaielda. Ja hakkasidki vähemad suled Kuti peast välja kukkuma, pealae nukk jäi teravana ja haledust äratavana paistma sulgede vahelt.

Tõin igapäev Kutile kohupiima. Ta sõi seda meelsasti, jäi aga kõigest hoolimata kõhnemaks. Siis hakkasid suled langema ka kaelalt.

Kuldnohk vajus märgatavalt kokku, kael oli tal paljas, ta sammud aga olid endiselt elavad ja ta pilk rõõmus ja erk.

„Kuti, näe kohupiim on siin. Ütle tere!“

Must silm vaatab elavana paljalt kolbalt. Nokk läheb lahti.

„S-t-r-r-a!“

„Söö, söö. Pole viga, linnuke, me veel räägime.“

Üheksandat korda laulis Kuti suurepäraselt oma kevadlaulu. Vilistas, siristas, pingutas end ja tegi kõik, mis kuldnohk tavaliselt kevadeti läbi peab teema. See kõik oli väga hale näha ta kummalise välimuse juures. Jälle jõudis

kevad kätte. Oma tervituse kevadele laulis Kuti ära, siis aga katkes vile ja selle asemel tuli kuuldavale mingi korin. Vaene vana Kuti langes maha vardalt, püüdis tõusta, kergitas korraks tiibu ja veeres siis selili. Mustad jalakesed liigatasid. Ühel jalal valendas veel vana armikoht, märkides haavilasku, mis nii kummaliselt muutis Kuti elukäigu.

Nüüd tuli surm.

KINO.

Suurem Tallinna kino „Gloria Palace“ korraldab igal pühapäeval, algusega kell 12, rikkaliku eeskavaga kultuur- ja lasteetenduse. Need etendused on õigustatult võitnud kogu õpilaspere poolehoidu. Kuna eeskava on alati koostatud asjatundlikult valitud kultuur- ja vaatefilmidest, siis võivad õpilased kasutada etendusi ka teatud liiki õppevahendina, nähes elavalt oma silme ees võõraid maid ja rahvaid, nende elu ja neid ümbritsevat loodust.

Edaspidi ilmub meie lehe kinonurgas lühike kokkuvõtte iga järgneva pühapäeva etenduse sisu kohta.

Õpilased!

„Töökoolist“, V. Roosikrantsi 3, Tallinn, leiata raamatud ja koolitarbed, mida vajate.

Proovige oma nägemise teravust Alkori otsides.

Kas teate, mis on Alkor. Ei? Minge ja vaadake, ehk leiate ta. Selgel öhtul, kui tähed taevas, minge välja ja otsige tähistaevast üles Suur Vanker. Nagu te ju isegi teate, asub see taeva põhjakaa-rel. Suur Vanker on teile muidugi vana tuttav tähekuju, sest kes ei tunneks seda seitsmetähelist kogu, milles neli moodustavad vankri, kolm aga otsekui telje selle küljes.

Telje keskmise tähe nimi on Mizar. Tema kohal, veidi kõrgemal ja vasakul aga on olemas teine vähem täheke nimega Alkor. Hea silmanägemisega inimesed leiavad ta üles kergesti. Kes aga keskmiselt näeb või koguni halvasti, sellele sulab Alkor ühte Mizariga. Tehke ise proovi!

vaks töömeheks teisel alal. Kord ostis ta pere-mehe mõned noored leopardid ja lõvid edasimüümiseks. Hatako kohuseks tehti nende eest hoolt kanda. Päevad otsa viibis ta oma kaitsealuste hulgas, jootis ja söötis neid ning oskas osavalt hoiduda noorte kiskjate käppade eest. Vanemad leopardid olid veidi rahutumad ja Hatakol tuli mõnigikord vitsa abiks võtta. Lõppeks aga oskas ta kiskjad siiski hästi kodustada ja kui araablane nädala kolme pärast loomad edasi müüs, olid need juba peaaegu taltsutatud. Teine kord, kui laaditi elevandiluu, oli Hatako ülesandeks tööde järelevalve. Ta täitis kohusetruult oma ülesannet, luges hoolega kallist kaupa ja tegi iga viienda kihva järele märkme oma kepile. Oma osavate ja tugevate kätega aitas ta kaupa laduda lootsikutele.

Kui ta rahulikult sammul, teivas seljas, kõndis mööda linnakese tänavaid, andsid vastutulevad pärismaalased tahtmatult temale teed ja vaatasid tükk aega talle järele. Ta oskas nende keeli vaevu mõne sõna kõnelda, sedagi vigaselt, sest ta teadmised kisuaheli keeles — Ida- ja Kesk-Aafrika kaubandusliku läbikäimise keel — olid alles nõrgad.

Kord varasel hommikul kogunes araablase maja hulk pärismaalasi. Need olid kandjad, keda araablane ametisse palkas kellegi inglasefotograafi ülesandel.

„Need mehed lähevad inglasega maale, kus on rohkem metsikuid loomi kui inimesi. Valge mees tahab küttida ja loomi ka pildistada. Kas tahad minna nendega ühes?“ küsis araablane.

Araablane oli tuttav igal pool, ta ei peatunud aga kuski ja kiirustas vahetpidamata oma karavaani. Nüüd läksid nad ülesmäge ja varsti paistis nende silmade ees mäeahelik. Higist tilkudes sammusid kandjad kitsaid radasid mööda ja üleval vinguv külm tuul pani lõdisema need lõunamaa lapsed. Kaljude siledad seinad langesid alla kuristikku, mille põhjas sätendas vesi.

Rõõmuhüüd vallandus rändurite suust vee-kogu nägemisel. See oli Albertnjansa järv. Järgmise päeva öhtul, kui loojeneva päikese kiired peegeldusid järvepinnal, olid nad kohal. Rõõmukisa ja valju laulu saatel jõudsid rändajad Mova asundusse.

Neljas peatükk.

Järgmisel päeval said kõik kätte lõpuarved. Enamik kandjaist oli koos teeninud juba aastaid, jagades üksteisega rändelu ohtusid ja rõõmusid.

Saadud raha eest ostsid mehed kokku mitmesugust tühja-tähja, India kaupmeeste käest osteti siidriideid ja neid passitades tunti otse lapselikku headmeelt.

Teisel hommikul lahkusid mehed sõbralikult kätt surudes üksteisest. See oli lahkumine jäädavalt. Ühed suundusid tagasi koju, teised uuesti teenima karavaanidesse.

Araablane-peremees jagas igale mehele peotäie hoberaha. Kui järg Hatako kätte jõudis, kattis peremees raha käega ja ütles mõtlikult habet silitades:

DRAAMASTUUDIO TEATER.

(Saksateatri ruumes.)

Pühapäeval, 12. novembril kell 11 e. l. 4-dat korda „Väikelord Fauntleroy“ lastenäidend 7-es pildis, muusika, tantsu ja laludega. Frances Burnett'i jutustuse järel dramatiseerinud Andres Särev. Lavastaja — Leo Kalmet, muusikajuht — V. Jakobson, tantsujuht — A. Kalmet, dekoraator — Joosep Karell, kostümeerija — Lo Tui.

Frances Burnett (1849—1924 a.) on nimekamaid inglise-ameerika lastekirjanikke. Juba varakult ta hakkas teotsem kirjanduslikul alal, kirjutas nii täiskasvanuile kui lastele. Ta nime tegi kuulsaks 1877 a. ilmunud jutustis Lancashire'i maaelust „Too Lowrie tüdruk“. Sellele järgnes terve rida teisi lõbusaid, romantikaga läbipõimitud jutustusi, nagu „Suursugune daam“, „Välke lord Fauntleroy“, „Sala aed“, „Süstik“ ja teised. Populaarsemaks neist on saanud „Välke lord Fauntleroy“, mida sageli meilgi koolis loetakse. Väikese lordin võluv kuju on ideaaliks nii paljudele väikestele poistele.

A. Särev „Välkest lord Fauntleroy“ dramatiseerides on püüdnud autorilt antud tihedat sündmust ja põnevat dialoogi muuta veelgi elavamaks ette nähes lavastajal võimalust ettekandesse põimida hulga muusikat, laule ja tant-

Noorte looming.

öö.

Tuhandeist tähist tulvil taeva tumedal võlvil tõuseb kahvatult külmana kuu taga kuld kollase kastanipuu.

Sügistuul sosistab salus tähed tukslevad tundmatus valus. Kõikjal pesitseb vaikust tuima, levib looduses sügiseuima.

Pikki öövarje peegeldub tiigis udust looritud veehaldja riigis. Üle vaikuse vaibunud ilma levib sügise kargust ja külma.

O. R.

se. Teose reaalne käsitus ja tõsiasjue rajatud sündmused on vastuvõetavad nii mudilastele, noortele, kui ka vanematele inimestele.

Tungi ärahoidmiseks etenduse eel pileti kassa juures soovitatatakse kasutada pääsetähtede eelmüüki. Kassa avatud kella 11—1 e. l. ja 5—8 õhtul. Pääsetähtede hinnad 5-st sendist 1-he kroonini.

Lehm.

Lehm on imetaja ja koduloom. Tal on kuus külge: vasak ja parem, üemine ja alumine, eesmine ja tagumine. Kõik küljed on nahaga kaetud, taga on saba ja selle otsas tutt. Selle abil ajab ta minema kärkseid, et need piima sisse ei kukuks. Esimesele küljele on kinnitatud pea sarvede ja suu tarvis. Sarvi kasutab lehm pusklemiseks ja suud ammumiseks. All ripub lehma küljes piim. See on sisse seatud tõmbamiseks ja kui inimesed tõmbavad, tuleb piim välja. Piim ei lõpe kunagi, lehm annab seda ikka jälle uuesti. Kuidas ta sellega toime tuleb, ma ei tea. Lehm on peen hais. Seda haistatakse kaugelt ja see ongi kosutav maaõhk. Meessoost lehma nimi on härg; välimuselt on ta täiesti lehma sarnane, puudub ainult piim. Sellepärast pole härg ka mitte imetaja. Härg on söimusõna. Lehma toiduks on rohi, kartulikoored ja võililled. Lehm tarvitab väga vähe toitu, sest mis ta kord on söönud, seda sööb ta nii kaua uuesti, kuni ta kõht täis saab. Kui toit kord on juba alla neelatud, rõhitseb ta ja jälle on suu toitu täis, mida ta võib närida. Rohkem ma temast enam ei tea.

10-aastase algkooliõppuri kirjand.

„Saatus suvatses sind tuua mu teele, et ma hoolt kannaksin sinu eest. Sa oled inimsööja. Ma tahaks aga, et sinust saaks inimene. Praegu ei tea sa midagi muud teistest inimestest, kui et nad kõlbavad ära süüa. Kui kurjad inimesed teada saavad, et sul on raha, petavad nad sind ja sina haarad kättemaksuks noa. Sellest ei tule midagi head ja sind võidakse maha lüüa kui noort tiigripoega. Et niisugust asja ei juhtuks, tahaks ma ka edaspidi sinu eest hoolitseda. Tee tööd minu juures esialgu, kui tahad, ja siis vast leian kedagi, kes sind edasi oma hoolle võtab, kuni sa saad iseseisvamaks. Kas tahad?“

Nad seisid rõdu trepil, nende jalgade ees levis roheline muru ja vastas, korgete eukaliptuse põõsaste tagant kerkisid mingi ehitise valged seinad ja tornid. Hatako osutas käega sinna poole ja küsis:

„See on askarite kindlus?“

Araablane noogutas jaatades pead.

Hatako tõstis vaikides maast oma kõrvitsapudeli ja uue roosipuust oda, mis ta endale teel valmistanud:

„Siis ma ei või jääda siia, anna mulle mu raha“, ütles ta ja tahtis hakata minema.

Araablase silmade ümber ilmus kortsukeste võrk ja nägu tuksatas tagasihoitud naerust.

„Kas pole ma sulle olnud isaks kogu meie pikal teekonnal? Usaldad sa mind?“

Hatako noogutas, ta püüdis aga kiindus uuesti korgetele seintele.

„Ma tean, et sa oled sama manjema, keda otsivad askarid Lualaba kallastel“, jätkas araablane. „Siinsed võimud aga ei tea sinust

midagi. See maa siin kuulub teistele valgetele. Mäletad, seal üleval mägedes, kus askarid kogu mu elevandiluu viisid ühte majja, kus ma nende eest pidin maksma hulk toiraha, seal oli sinu riigi piir. Ära kunagi mine üle neist mägedest, siis pole sul midagi karta.“

Hatako vaatas uurivalt ta otsa.

„Ma usun sind, sa oled mu sõber“, vastas ta siis viimaks.

Ta jäi araablase juure. Varsti aga selgus, et ta koduste tööde jaoks ei kõlba. Kord oli vaja puid trua kooki: ta tõi ühe sületäie, ei tulnud aga hulk aega enam teisega. Paks kokk, sudaanlane, leidis ta magnoolia all istumas ja kõnelemas keti otsas peetava taltsa paavianiga.

„Jälle sa istud siin maas, laiskvorst“, karjus sudaanlane.

Hatako ei pööranud peadki tema poole. Siis tõukas kokk teda jalaga.

„Kas kuuled, lambapea!“

Järgmisel hetkel veeres sudaanlane maad mööda nagu aam, karjudes viha ja valu pärast. Hatako vedas teda ühte jalgapidi, paavian aga hammustas teisest. Silmapilk hiljem oli ahv juba puu otsas ja näitas sealt veidraid irveid võidetud vaenlasele. Maaslamav kokku hõõrus hammustatud jalga ja vahtis tigidalt Hatako otsa.

„Tema hammustas, mitte mina“, ütles Hatako halvastivarjatud kahjurõõmuga, osutades paavianile.

Sellest ajast peale oli Hatako vabastatud majatöödest.

Selle eest aga osutus manjema heaks ja osa-

„Õpilaslehes“ nr. 4 ilmunud auhinnalise ristsõnamõistatuse lahendus

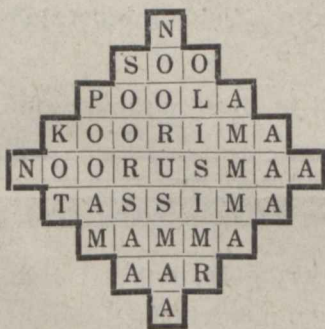
Lahendusi olid saatnud 28 noort „Õpilaslehe“ sõpra: E. Reinhold, H. Hunt, A. Vachstein, V. Saul, K. Tigane, H. Mihkelson, L. Martinson, O. Kruus, E. Rebbo, E. Arras, N. Rull, A. Juuse, E. Praga, E. Lappe, J. Saaren, G. Teppich, J. Joab, H. Takk, A. Üdekuüll, A. Okk, J. Mihkelson, A. Luht, V. Rautsman, L. Oebius, S. Bauman, M. Tael, D. Valdt, V. Polištšuk.

Auhindade väljaloomine nende vahel toimus kolme Tallinna lahenduse saatja osavõtul, kes „Õpilaslehe“ poolt seks puhuks olid välja kutsutud. Võitjateks osutusid Aime Luht Paides, raamatuga „Saagu valgus“, Olev Kruus Haapsalust sai „Raadio paradiisi“ ja Voldeemar Polištšuk Keelast „Karjapoiss on kuningas“. Raamatud on võitjatele kätte saadetud.

„Õpilaslehes“ nr. 5 ilmunud „Ahvi ja kivi“

ülesande lanendusi oli saadetud küll kaunis hulk, neist aga ainult neli õiget. Lae alla jõuab nimelt enne siiski kivi, sest ahv langeb igakord ronima hakates tagasi ja tema poolele lisandub veel nõõri kaal. Nelja õige lanendaja vahel loosisime kolme noore „Õpilaslehe“ otsekoheselt osavõtul välja raamatu „Karjapoiss on kuningas“, mille võitis Heino Ernits Narvast.

Nr. 5. Tähemõistatuse lahendus.

Jalgratturite ülesanne.

Ratturid saabusid kell 2 pärast lõunat.

Kirjavastused

ilmuvad järgmises numbris.

Joh. Vals'i rätsepatöökoda Tartus.

Joh. Valsi rätsepatööstus Tartus, Lille tän. 1 on sobivamaid töökodasid koolilastele.

Õpilaste riiete pealt hinnaalanduse tegemine on toonud äriks hulga noori ärisõpru juurde. Tööstust juhivad kauaaegse praktikaga omanikud hra Joh. Vals ise.

B	O	M	B	A	I	P	Ä	R	L	I	P	Ü	Ü	D	J	A
R	O	A	D	S	U	R	M	A	V	L	E	H	A	R		
I	T	A	A	U	R	I	K	A	I	N	D	U	S			
D	E	D	E	K	T	I	I	V	R	A	K	Ü	N	T		
G	R	E	E	T	A	L	V	I	R	O	M	I				
E	U	S	A	M	O	R	V	O	T	S	A					
U	S	T	A	V	R	E	E	L	L	B						
U	M	M	I	K	K	O	J	A	D	S	A	R	I			
H	Ü	E	M	A	A	A	D	E	R	I	I	L				
K	I	R	U	N	A	V	A	A	R	A	O	A	D	A		
U	R	N	A	A	R	E	L	O	H	K	R	E				
S	A	A	L	S	L	G	E	E	N	I	U	S	V			

Sõnaülesanne.

1									
2									
3									
4									
5									
6									
7									
8									
9									

- 1) Kreeka kangelane.
- 2) Ilmajagu alalütlevas käändes.
- 3) Leitakse lõunamaal maa seest.
- 4) Üks taevakehadest.
- 5) Isik piiblist.
- 6) Kreeka jumalatar.
- 7) Meri.
- 8) Tegelane Aino Kallase jutus.
- 9) Isik piiblist. Kui sõnad õieti leitud, tuleb 1. püstreas ühe Eesti kirjaniku varjunimi.

Auhinnaline

Küsimuste ülesanne.

Missugune loom ei karda sipelgate hammustamist?

Kas võib kala teisi kalu püüda õnega?

Kas on puud, mille otsa ükski loom ei saa ronida? Missugune ja kus kohas kasvab?

Mitme meetri kõrguseni saaks hüpata inimene, kui tal oleks sama tugevad lihased kui kirbul?

Kas saab konna ronida puu otsa? Kas saab kala rännata kuival maal?

Missugune loom aitab inimesel maad künda?

Kas võib looma kaitsevärvi olla täiesti erinev ümbruskonna värvingust?

Mistarvis koputab rähn nokaga puud vastu?

Missuguseid putukaid toidavad sipelgad?

Kas on puudel kõrvu?

Missugusel linnul on kõige pikem saba?

Kumb puu on vanem, okas- või lehtpuu?

Missugune puu paneb iseendale toed alla?

Õigete vastuste saatjate vahel loositakse välja huvitav raamat. Seletused ilmuvad ülejärgmises numbris.

Tegev- ja vastutav toimetaja
Helmi Jansen.

Väljaandja k.-ü. „Töökool“ Tallinn.

Õpilased!

Varustage endid talihoajaks kampsunitega, jakkidega pulloveridega, kinnastega, sallidega, pesuga jne.

A/S.

S. Besprosvanie

TALLINN, S. Karja 12

Lastetarvete osakond

S. Karja 14

Hinnad mõõdukad

Karusnaha- ja mütsitööstus

G. Kangro

Tartus, Aleksandri tän. 15

Soovitam õpilastele vormimütse. Valmistam suvi- ja talimütse, kasuka- ja kraenahku.

Õpilased!

Vanemate ehk kaasõpilaste sünnipäevaks ja muudeks pidupäevadeks

ostke lilled

Lilleäri Carl Will

Tallinnas — Narva mnt. 22
Tartus — Rütli 5 ja Lossi 7
Suur väljavalik, odavad hinnad.
Õpilastele eriline hinnaalandus.

DRAAMASTUDIO TEATER

Saksa teatri ruumes

Pühapäeval, 12. novembril s. a.

LASTEETENDUS

4. korda

„VÄIKE LORD FAUNTLEROY“

Lastenäidend 7-es pildis muusika, laulude ja tantsuga. Frances Burnett'i jutustuse järele dramatiseerinud Andres Särev.

Lavastaja — Leo Kalmet.
Dekoraator — Josep Karell.

Algus kell 11 e. l.

Pääsetähtede hinnad Kr. 1.—kuni 5 snt.
Kassa avatud k. 11—1 e. l. ja 5—8 õhtul.

„Gloria Palace“

Pühapäeval, 12. novembril
algusega kell 12

kultuur- ja lasteetendus
mitmekesise ja huvitava sisuga.

Lasteetendusele pääsmed 15—50 senti

Esmaspäeval, 13. novembril
algusega kell 4

Tallinna linna koolivalitsuse korrald. kultuurfilm „Norra — vikingite maa“
Sellele etendusele saab pääsmed koolide kaudu à 10 senti.

KINGAKREEM

Müügil kõikjal

Kunst-foto-ateljee

A. TEPPOR

Tallinn, S. Karja 9

Valmistab maitserikkaid ja kunstipäraseid töid.

Koolilastele hinnaalandus —
ülesvõtted alates 25 senti 6 tükki.

Nõudke ainult

„Melange“ kohvi

„Melange“ viljakohv on 10 korda odavam oakohvist ja tervisele 100 korda kasulikum

„Melange“ kohvitööstus

Tartus, Aia tän. 32

Pagari-kondütri-
äri ja kohvise

J. Liim

TARTUS - RIIA 11

TELEF. 9-46

Täielikuid **mausainete** valiku-
rikkaim ja odavam ostukoht on **H. P. Piirson**, Tartu, Rüütli 3

Shokolaad, biskviit, marmelaad, kompvekid

Õpilased!

Nõudke kauplustest
ja koolikoopera-
tiividest

O.-ü. Raf. Haarla

kirjaümbrikute ja paberikaupade ümbertöötamise tehase saadusi:

TEHAS:

Tallinn, Tina tän. 9
Kõnetraat 302-56

Joonistusplokke „Usin joonistaja“
Kirjaümbrikuid,
Kirjapaberit,
Krepp-paberit ja muud paberkaupu.

Igasuguseid koolitarbeid vihke, kladesid, paberit jne.
ostate soodsate hindadega paberiärist

„Kodumaa“ Tartus, Aleksandri t. 10,
Telefon 7-87.

Joh. Vals'i rätsepatöökoda

Tartus, Lille tän. 1. telefon 9-70

(sissekäik Karlova tänavalt)

Valmistab moodsaid meeste **rõivastustöid** tellimiste peale

Parim õpilaste rõivastustöökoda Tartus

Hinnad mõõdukad.

Õpilastele hinnaalandus